

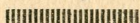
На тих самих загальних зборах одна з учасниць зголосила письменний меморіал в справі проєкту нового подружого закону з внесенням, щоби „Союз Українок“ заняв становище, як масова організація українського жіноцтва і як організація, яка вважає своїм завданням впливати „на всі прояви нашого життя“!

Справу передано Резолюційній Комісії. Комісія „рішила“, що це не належить до компетенції Т-ва! Без дискусії!

І організоване українське жіноцтво всю свою увагу присвятило таким „важливим“ справам як: свічки, паперці і тутки, мило, паста, цукрові і молошні вироби та споживчі товари! В статуті Т-ва мабуть стоїть, що одно із його завдань „розбудова економічного життя нації?!! А католицька преса також якось перочила цю байдужність „кращої половинки“ української нації до католицького подружа!

X.

(Продовження буде).

М. Д-ич.

Володимир Охримович.

(25. V. 1870 — 6. XI. 1931).

В падолисті мин. року відійшов Він від нас фізично на віки, хоч від двох літ зломаний важкою недугою жив лиш вегетативним життям не віддаючи свого великого ума та непохитного характеру на працю нації. Характер, знання — словом ціла індивідуальність Володимира Охримовича так маркантно вибивалася серед нашого оточення, що нам як органи вироджюючогося українського католицизму слід присвятити сій великій постаті кілька сторінок, щоби її увіковічнити та поставити молодому поколінню як взір характерности та громадянської правости.

Уродився Пок. Охримович в Велдіжі в бойківських Карпатах в священній сімї, гімназію кінчив в Стрії, університет у Львові. Вищі студії зачав спершу на філософічнім виділі, студіюючи славистику, а передовсім українстику, згодом перенісся на правничий виділ. По скінченні університету стає адвокатом у Львові, Заліщиках і знов у Львові. Хто знав Покійного, то вже з сих кількох біографічних черт догляне, як формувався сей непересячний ум і великий характер. Оточення бойківських гір та первісний бойківський побут притягав Його увагу як вродженого дослідника. Його пізніші праці про родовий устрій, патріархат, останки спільного господарства знайшли натхнення у первісним побуті бойків, серед яких виростав молодий Володимир Охримович; інтересний це взір до наслідування для той молоді, що виростає часто серед цікавих проявів народної культури, не звертаючи навіть зовсім уваги на цінности старо-української етнографії звичаєвого права, мистецтва та археології.

Університетські студії почав В. Охримович як філософ, а скінчив як юрист. В нім ціле життя змагалися дві натури — ученого дослідника і громадянина-політика. До війни у нас лиш філософський виділ відчиняв гороскопи наукової праці, зате сам спосіб відбування правничих студій (часто поза Львовом) прямо унеможливляв розвинутися дослідницькому таланови студента; за те право давало широку свободу громадській та політичній праці. Та лиш молодечий темперамент і жадоба безпосередньої праці для народу рішили про сей вибір, бо Охримович се вроджений талан на вченого, яким він лишився і як адвокат і як політик, а найкраще виявляється це, коли в повосенних літах займає кафедру філософії права на українському (тайному) університеті у Львові. Перед нами виловлюється сільветка Володимира Охримовича як ученого та громадянина.

Чи то на становищі адвокатського конципієнта, чи редактора „Діла“, чи вже самостійного адвоката, Покійний не зривав сти-слога звязку з наукою, що було рідкістю між українськими адвокатами в краю. Його научні заінтересування пересувалися поміж етнографією, а звичаєвим правом українського народу, при чім вихідною точкою став для Нього побут бойків, яких знав найкраще і найближче. Ще як студент дає дві цінні монографії напечатані в московськім „Етнографическ-ім Обзорѣн-ію“ т. XI. і XV. з 1891. і 1893. р. п. з. „Значеніє малорусскихъ свадебныхъ обрядовъ и пѣсень въ исторіи развитія семьи: Ч. I. Патриархатъ. Ч. II. Родъ-Родовое устройство. Классы поколѣній. Классы половые“. Два роки пізніше у журналі, видаванім Франком „Життя і Слово“ з 1895. р. містить працю „Знадоби до пізнання народних звичаїв і поглядів правних“. Для пізнання українського люду на Закарпаттю робить Покійний Охримович прогульки за Карпати, а свої вражіння описує в праці „Вражіння з угорської Руси“. Львів 1895. По сих приготовчих студентських працях виступає Охримович з працею „Про останки первісного комунізму у Бойків-Верховинців в скільськім та долиньскім судовім повіті“. Та праця була приготована на всеславянський археологічний зїзд в Києві 1899 р. На цей зїзд українські вчені з обох боків Збруча підготовили цілу низку рефератів, щоби в українській мові запрезентувати рідну науку перед словянським світом. Царський уряд знайшовся в неабиякім клопоті та в останній хвилі таки заборонив реферати в українській мові. У відповідь на се українські референти не взяли участі в зїзді та їх праці були напечатані у львівських Записках Наук. Товариства ім. Шевченка. Всеж таки сей виступ української науки свою маніфестаційну ціль перед словянським світом осягнув. Праця Охримовича була рівнож напечатана в XXXII. т. Записок; в тім томі та в слідуючих стрічаємо другу працю Покійного „Про наголос в українсько-руській мові Ч. I-IV“. На подібну тему дав нам Охримович другу свою працю „Про виголос і наголос слова »Україна«“. За свою доволі живу наукову працю іменувала Його історично-філософична секція Наук. Тов. Шевченка своїм дійсним членом 1899. р., а петербурзька Ака-

демія Наук своїм членом-кореспондентом. Від тепер працює Покійний Охримович в нашій Науковій Товаристві, а саме в історично-філософській секції, як голова статистичної комісії та член других комісій. З сього часу походять Його праці „Українсько-руські приповідки правничі, систематично впорядковані та юридично пояснені“ (Львів 1912), „З поля національної статистики Галичини“, „Русини-латинники“, і „Фактичні та фіктивні страги Русинів в демографічній білянсі Галичини за десятиліття 1900—1910“. (Львів 1912). В. Охримович був по своїм замилюванню та вдачі професором, не диво проте, що коли 1920. р. повстав український (тайний) університет у Львові, окрасою правничого його віділу стає саме Покійний. Він обнімає катедру філософії права, стає деканом та предсідником II іспитової комісії. Многі опортуністи дивилися з призиством на сю свою вищу школу та Пок. Охримович як жрець науки до послідних хвиль її існування сумлінно повнив свої обовязки, а мабуть мало кому відоме, що ще 1927. р., отже рік перед своєю невилічимою недугою, переводив одно ригорозум. Його виклади стояли на високім поземі та приносили честь сій школі. Недавно прийшлося авторови сих стрічок розмовляти з одним магістром прав, б. слухачем Покійного. Чув я — говорив мій співбесідник — виклади філософії права і на других університетах та вони не дорівнували глибоко науковим викладам проф. Охримовича.

Та побіч свого великого інтересу до науки Охримович був людиною о визначно громадянським зміслі. В сім напрямі був він одиницею прямо неоціненою зі ставленим характером, прямим, без облуди і шарляганства. Ідеї Вітчизни і Відвічної Правди служив Він, а не людям і шукав все найкращих шляхів для їх зросту. Як дуже відбігав Він від деяких сучасних „учених і критиків“, для яких підхлібство та увага на впливові особи є мало чи не одиноким критерієм в праці їх пера та поступовання. Він мав все цивільну відвагу сказати правду, але теж признатися до власних помилок та справляти свої погляди, якщо спостеріг, що вони не мають за собою слушности. Не любив так питомого деяким галицьким політикам крутіства перед своїми та безвідвільчальности за свої вчинки. Тямлю досконали, як на однім з громадянських зібрань референт зачав справу вбирати в повінь фраз, серед яких губився зміст. Покійник Охримович по скінченню реферату перший зголосився до слова та дискусію почав від сього: Чув я ваш реферат та справді не знаю, про що вам ходить. На мене особисто всяка неясність ділає як на одно звіря червоне сукно, тому говоріть ясно, а тоді буде можна дискутувати.

Взором сучасної собі української молоді стає Охримович лібералом матеріалістом, а політично радикалом. Та мабуть радикальна демагогія скоро переводить Його у сусідний національно-демократичний табор, де до смерти в рядах своїх однодумців репрезентував чинник творчої та відвільчальної праці. Доказом сього хочби Його послухання до віденського парламенту. Почесний будь-що-будь посольський мандат приймає та скоро лиш

спостеріг, як сумнівної вартості є праця посла серед крутої політики противної більшості, складає мандант та вертає до щоденної праці. В. Охримович належав до тих інтелігентів, що посідають свій філософічно-релігійний світогляд та в нім переводив Він корективи, як кожда характерна людина з серйозними переконаннями. Це треба піднести як одну з найбільше позитивних прикмет Покійного, бо на жаль не надто багато є серед нашої інтелігенції одиниць, що поважно ставляться до вироблення власних життєвих переконань, а ще менше тих, що їх в практичному життю держаться. В. Охримович, як сказано, за взором сливе загалу нашої інтелігенції з кінця ХІХ. і початку ХХ. століття був лібералом і матеріялістом. Та плиткий матеріялізм не міг видержати критики Його бистрого та зрілого ума. Його матеріялізм почав топніти, щоби вкінці зовсім уступити. Далеке трилітнє заслання (1915—1917) на Сибір дало Йому нагоду перевести основну ревізію свого релігійно-філософічного світогляду. Ствердження сеї ревізії перевів Охримович взором великих людей публично в своїм творі „Чому я навернувся? Прилюдна сповідь“ (Львів 1926). Плитка наша ліберальствующа інтелігенція приняла сю публичну сповідь з презирством, непризвичаєна до поважного трактування своїх переконань та зовсім не зразило Покійного перейти публично на позиції практикуючого католика. Покійний шукає зближення з католицькими організаціями. сподіючися спільно з однодумцями працювати над відродженням українського католицизму. Та тут стрінуло Його неодноразово розчарування, яке вичувалося в розмовах з покійником. Охримович бажав працювати конструктивно для віднайденної Відвічної Правди, тому ніколи не дав себе втягнути в крутіж особистих амбіцій своїх однодумців та в ряди фрондистів у відношенні до голови греко-католицької Церкви.

В. Охримович була се постать до останку очищена з всякої демагогії, був з одного боку людиною реальної праці, але рівночасно був в життю все ідеалістом не оглядаючися на се, чи вложений труд винагородить остаточно Його робітників. Ся черта Його характеру виявилася в часі праці на університеті. Як професор і декан повнив свої обовязки як свою платну професію, а не як побічний обовязок. По 1923. р. справа сеї установи була вже безнадійною, та Охримович зі студентами ідеалістами витримав до кінця, розуміючи, як важне діло повнить на шляху визволення нації, хоч видно було, що в тім случаю справа не увінчається успіхом. Тут відбивав він своїм характером від опортуністів-удачників, що кожду річ уміють оцінювати лиш ex post і то не на основі ідейности мотивів, лиш на основі кінцевих користей.

Покійний Охримович визначався рідкою у нас скромністю, хоч хвалитися мав чим. Се був справдішній український Аристид, постать небуденна, гідна пера мистця слова, щоби з неї створити тривалий пам'ятник-біографію, на якій могли би взоруватися будущі покоління молоді.

